

وضعیت تجارت خارجی

در سه ماهه اول امسال منفی شد

براساس جدیدترین آمار وزارت صنعت در سه‌ماهه نخست امسال روند ارزشی صادرات غیر نفتی کشور در انواع بخش‌ها منفی بوده‌است. مطابق این گزارش، صادرات غیر نفتی در سه‌ماهه امسال در بخش صنعت منفی ۵/۹ درصد، فرش و صنایع دستی منفی ۱۱/۱ درصد، کشاورزی منفی ۱۸/۳ درصد و معدن مثبت ۵۰ درصد است.

تخلف خودروسازان

از مصوبه بانک مرکزی

با گذشت چهار روز از اجرایی شدن مصوبه بانک مرکزی در مورد کاهش نرخ سود شرکت‌های خودروساز، برخی خودروسازان هنوز زیر بار اجرای این مصوبه نرفته‌اند و پیش‌فروش محصولاتشان را با نرخ‌های سود ۲۰ تا ۲۲ درصد ادامه می‌دهند. همچنین در مورد محصولات تحویلی در مدت کمتر از یک سال نیز به‌جای ۱۵ درصد، نرخ سود ۲۲ درصدی را اعمال می‌کنند.

محدودیت واردات کالاهای مشابه داخلی چشم‌انتظار اراده دولت و مجلس

سه برابر کردن لیست ممنوعه‌ها راه حل نیست

❗ چرا واردات کالاهای مشابه داخلی باید محدود شود؟

صنعت، معدن و تجارت برای ممنوعیت واردات ۸۰۰ قلم کالای دارای مشابه داخلی در رسانه‌ها نشد. صرفاً در جلسه ۱۱ تیرماه هیات دولت، واردات ۱۱۴ قلم کالای دارای مشابه داخلی ممنوع شد، اما این مصوبه هم از لحاظ رقم تفاوت زیادی با رقم گفته‌شده توسط نعمت‌زاده درباره تعداد کالاهای ممنوعه داشت و هم براساس پیشنهاد این وزارتخانه در تاریخ ۲ آذرماه ۹۵ به تصویب دولت رسیده بود، بنابراین این مصوبه ارتباط خاصی با لیست مدنظر نعمت‌زاده که در فروردین امسال مطرح کرده بود، نداشت.

به‌رغم مصوبات فوق، همچنان در بازارهای داخلی، کالاهای وارداتی دارای مشابه داخلی به وفور دیده می‌شود و واردات گسترده این کالاهای و خرید آنها توسط دستگاه‌های دولتی تداوم داشته است

جالب اینجاست که حدود دو ماه قبل (۱۱ تیرماه) هم یک فوریت طرح اصلاح ماده ۳۱ قانون مقررات صادرات و واردات در صحن علنی مجلس با همین هدف یعنی ممنوعیت واردات کالاهای مشابه داخلی به تصویب رسید. در صورت تصویب نهایی این طرح، دولت موظف می‌شود ضمن اصلاح ماده ۳۱ قانون مقررات صادرات و واردات، فهرستی از کالاهای قابل ورود به کشور و مورد نیاز را تهیه کند که ورود کالاهای به جز این فهرست ممنوع شود. همچنین دولت باید به صورت جدی با قاچاق کالا مقابله کند.

صندوق بازنشستگی کشوری

خودروی قسطی می‌دهد

بنا به اعلام صندوق بازنشستگی کشوری، در این طرح انواع خودروهای موجود در طرح‌های فروش اقساطی شرکت ایران خودرو و شامل خانواده پژو ۲۰۶، خانواده سمند و همچنین پژو ۴۰۵ عرضه می‌شود. میزان تسهیلات خرید خودرو معادل ۵۰ درصد بهای خودروها تا سقف ۱۷۵ میلیون ریال است. همچنین بازپرداخت تسهیلات، به دو صورت ۳۶ ماهه و ۴۸ ماهه پیش‌بینی شده‌است. نرخ تسهیلات برای بازپرداخت ۳۶ ماهه سالانه ۱۰ درصد، طی ۶ فقره چک و نرخ تسهیلات برای بازپرداخت ۴۸ ماهه سالانه ۱۲ درصد طی ۸ فقره چک است که به هر بازنشسته فقط یک دستگاه خودرو و اگذار می‌شود. این طرح به گونه‌ای اجرا می‌شود که میانگین اقساط ماهانه برای خرید خودرو کمتر از ۲۰۰ هزار تومان باشد. تعداد خودروهای قابل عرضه در اولین مرحله اجرای این طرح، هزار دستگاه است که در صورت استقبال بازنشستگان مراحل بعدی نیز اجرایی می‌شود.

دستگاه‌ها ممنوع شد. دولت قبل در تاریخ ۱۴ مهرماه ۹۰ مصوبه جدیدی در این زمینه با عنوان «ممنوعیت خرید کالاهای خارجی دارای نمونه یا مشابه تولید داخلی توسط تمامی دستگاه‌های دولتی» داشت که جایگزین مصوبه قبلی در این زمینه شد و مطابق آن، خرید کالاهای خارجی دارای تولید مشابه داخلی برای «تمامی دستگاه‌های دولتی و همچنین تمامی دستگاه‌ها یا نهادهای و عناوین مشابهی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی یا دولتی استفاده می‌کنند»، ممنوع شد. با این وجود، این مصوبات چندین اجرایی نشد و واردات کالاهای مشابه داخلی مانند واردات محصولات اساسی کشاورزی همچنان با اوج‌گیری درآمدهای نفتی در دولت دهم، به اوج خود رسید. در دولت یازدهم مصوبه جدیدی در این زمینه با عنوان «ممنوعیت خرید کالاهای خارجی (اعم از کالای ساخته‌شده، قطعات، ملزومات، تجهیزات و... تحت هر عنوان دارای تولید مشابه داخلی» در تاریخ سوم اردیبهشت‌ماه ۹۴ به تصویب رسید و خرید ۱۸۳ قلم کالا برای «تمامی دستگاه‌های دولتی و سایر دستگاه‌ها، نهادهای و عناوین مشابهی که به نحوی از بودجه عمومی یا دولتی استفاده می‌کنند»، ممنوع شد. این مصوبه در تاریخ ۱۱ مردادماه ۹۴ تکمیل شد و ۱۸۱ قلم کالای جدید به لیست کالاهای ممنوعه اضافه شدند. آخرین مصوبه دولت یازدهم در این زمینه هم مصوبه ۱۱ تیرماه امسال بود که ۱۱۴ قلم کالای جدید به لیست کالاهای ممنوعه قبلی اضافه شدند، بنابراین الان ۴۷۸ قلم کالا در لیست سیاه واردات قرار دارند. به‌رغم مصوبات فوق، همچنان در بازارهای داخلی، کالاهای وارداتی دارای مشابه داخلی به وفور دیده می‌شود و واردات گسترده این کالاهای و خرید آنها توسط دستگاه‌های دولتی تداوم داشته است. یکی از دلایل مهم اجرایی نشدن این مصوبات دولت، لابی قدرتمند واردکنندگان در دستگاه‌های اجرایی و حتی حضور برخی از این افراد در مناصب دولتی است. این افراد هیچ علاقه‌ای ندارند که پورسانت‌های چرب و نرم واردات را از دست بدهند. نبود برخی زیرساخت‌های اجرای این مصوبات دولت از جمله زیرساخت اطلاعاتی جامع و مطمئن درباره تولیدات داخلی یکی دیگر از دلایل وضعیت فعلی است.

❗ اراده دولت و مجلس، کلید حل موضوع است

با توجه به آنچه گفته شد، به نظر می‌رسد نیازی به تصویب مصوبات یا قوانین جدید در زمینه محدودیت واردات کالاهای مشابه داخلی از سوی دولت یا مجلس مانند لیست ۸۰۰ قلم کالای پیشنهادی نعمت‌زاده که موجب تقریباً سه برابر شدن لیست سیاه واردات می‌شود، نیست، بلکه باید با پیگیری و نظارت جدی نهادهای نظارتی مانند مجلس شورای اسلامی و سازمان بازرسی کل کشور، مصوبات موجود حداقل دومیلیونی اقساطش را ندادند، واحد رهن و اجاره بدهید تا قسمتی از اقساط را تأمین کنید. مطمئن باشید قیمت ملک کمتر از این نخواهد شد! با پس اندازهای بالاتر هم می‌توانید ملک روی پی یا اسکلت پیش خرید کنید و خرد خرد هزینه ساخت را پرداخت کنید. اگر در بین کار توانایی ادامه نداشتید واحد را در همان مرحله بفروشید و واحد کوچک‌تری پیش خرید کنید. البته آگه مورد مطمئنی پیدا نکردید، پیشنهاد ما همان سپرده‌گذاری میان مدت در بانک‌های با سود ۲۲ درصدی است.

یادداشت، اخبار و گزارش‌هایی از تازه‌های اقتصاد

چهره گفته

❗ اهل سنت سیستم بانکی ما را قبول ندارند

مرتضی اکبری، مدیرعامل بانک قرض‌الحسنه مهر ایران: ما تنها بانکی هستیم که توانسته‌ایم اهل سنت را جذب کنیم؛ اهل سنت چندان سیستم بانکی کشور را قبول نداشتند، اما اکنون شاهد جذب منابع از آنها هستیم. نرخ تورم در جامعه کاهش پیدا می‌کند، اما نرخ سود پایین نمی‌آید؛ این اتفاق در اقتصادی رخ می‌دهد که با رکود مواجه است.

❗ شدیداً در رکود اقتصادی گیر افتادیم

فرشاد مومنی، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی: در علم اقتصاد یک تعریف معین برای رکود نداریم، بنابراین هر کسی می‌تواند بر حسب تلقی خود یک تعریف از رکود بدهد و براساس آن داوری کند. اما واقعیت این است که الان اقتصاد ایران گرفتار رکود شدید است. اینکه دولتی‌ها که معتقدند از رکود خارج شدیم یک ادعا است، اقتصاد ایران همچنان در رکود است و آنچه ما می‌بینیم این است که از رکود خارج نشده‌است. کسانی که در مسئولیت‌های خطیر اقتصادی در کشور حضور دارند، دارای یک ویژگی مشترک هستند و آن اینکه هیچ‌یک تحصیلاتی در این زمینه ندارند و این مسلماً در تصمیم‌گیری‌های آنها تأثیرگذار خواهد بود، بنابراین می‌توان عبارت دولت بدون اقتصاددان را برای دولت دوازدهم به کار برد.

❗ در وضعیت رونق غیرتورمی نیستیم

حمید شهرستانی، استاد اقتصاد دانشگاه اوهایوی آمریکا: وقتی تورم نباشد، قدرت پول ملی بالا می‌رود. در این چهار سال از نظر کاهش تورم قدم‌های مثبتی برداشته شد. ولی وقتی تورم وجود داشته باشد، حتی اگر کم شده باشد، قدرت پول ملی پایین می‌آید، بنابراین ما همچنان در این چند سال تورم داشتیم. برخلاف تعبیر آقای کرباسیان قدرت پول ملی همچنان در حال کاهش است. وقتی شما ادعای کنید که تورم ماترک‌رقمی شده یا حتی ۱۰ درصد تورم داشتید، باز هم قدرت پول ملی شما ۱۰ درصد کم شده است. وجود تورم قدرت پول ملی را کاهش می‌دهد. قبلاً ما تورم ۳۰ درصدی داشتیم و قدرت پول ملی با آن تعریف کاهش پیدا می‌کرد، اما اکنون تورم ۱۰ درصدی داریم و شتاب کاهش قدرت ملی کم شده است. بحث سراسر این است که ما با آن سرعت، افزایش تورم نداریم، بنابراین سرعت کاهش پول ملی هم با آن سرعت نیست. ما از رکود تورمی به رونق غیرتورمی نرسیدیم، چون اقتصاد ما هنوز دارای تورم است. قبلاً رکود تورمی داشتیم، الان هم تورم داریم و اقتصاد ما هم هنوز در رکود است. هنوز وارد دوره رونق نشده‌ایم، البته رشد اقتصادی از منفی، مثبت شده است. گرچه شرایط بهتر شده، اما هنوز به رونق نرسیده‌ایم و رشدمان در حد قابل قبولی نیست. هنوز تورم داریم، هنوز نرخ بهره بانکی ما بالاست و مشکلات اقتصادی ما سر جای خودش است، اما شرایطمان به آن سرعتی که قبلاً در حال خراب شدن بود امروز کمتر شده است.

❗ دولت تاجر خوبی نیست

مسعود کرباسیان، وزیر امور اقتصادی و دارایی: اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی با دو کاستی جدی در اجرا مواجه شده بود؛ یکی از اینها، واگذاری بخشی از بنگاه‌های دولتی بابت رد دیون دولت به بخش‌های نیمه‌دولتی یا نهادهای عمومی غیرانتفاعی و دیگری واگذاری بنگاه‌های دولتی به شرکت‌هایی بود که به‌ظاهر خصوصی، اما در واقع شبه‌دولتی بودند. با این کار عملاً اهداف اصلی از واگذاری‌ها که کاهش تصدی‌گری دولتی، تقویت بخش خصوصی و افزایش کارایی بنگاه‌های اقتصادی بود، نادیده گرفته شد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در مجموع کل واگذاری‌های انجام‌شده از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲، تنها ۱۶ درصد بنگاه‌ها به بخش خصوصی واقعی واگذار شده است. دولت تدبیر و امید جلوی تداوم این انحراف بزرگ را گرفت، به نحوی که در سال ۱۳۹۵، ۱۰۰ درصد واگذاری‌های صورت‌گرفته به بخش خصوصی واقعی بود. کوچک کردن اندازه دولت و اتکای بیشتر به بخش خصوصی اهدافی است که قانونگذار و برنامه‌نویسان برای آینده اقتصاد کشور تعیین کرده‌اند. مورد اول به‌طور خاص یکی از اهداف اصلی اصل ۴۴ قانون اساسی هم به شمار می‌آید؛ اصلی که تأکید می‌کند اقتصاد ایران برای رونق و تحرکت بیشتر تاسرحدا امکان به‌سخت‌نظارت دولت و اجرای بخش خصوصی پیش برود. این جمله معروفی است که تأکید می‌کند «دولت تاجر خوبی نیست» و تقریباً اصلی است که در تمام اقتصادهای توسعه‌یافته جهان پذیرفته شده است. در اقتصاد ایران هم اسناد بالادستی همین سفارش را دارند و مسئولیت دولت‌ها این است که مقدمات و زمینه‌های عمل به آن را فراهم آورند.

زیر ذره‌بین

خیلی از افراد ممکن است این سوال را بپرسند که با ۱۰ میلیون، ۵۰ میلیون، ۵۰۰ میلیون چه کارها می‌توان کرد؟

مقداد همتی
کارشناس اقتصادی

متأسفانه در ایران به علل مختلف، تنوع زیادی در سرمایه‌گذاری و سود معقول و مطمئن وجود ندارد! در واقع، عمده بازارهای سرمایه و سرمایه‌گذاری در ایران کاذب یا نامطمئن هستند. به‌عنوان مثال، بازارهایی مثل سکه، طلا و ارز، زمین و ملک، عمدتاً با هدف نگه‌داشت ارزش پول، رونق خود را حفظ کرده‌اند و کمکی به تولید و پیشرفت کشور که منجر به بهبود وضعیت اقتصادی همه ایرانیان می‌شود، نمی‌کنند. با وجود این، سعی می‌کنیم در این وضعیت نامناسب، راهکارهای معقولی ارائه دهیم. قبل از هر چیز لازم است به این نکته اشاره کنیم که فعلاً اطراف بورس پیدایاتان نشود، حتی اگر هم پیشنهادهای جذابی به شما ارائه شد.

با ۱۰ میلیون تا ۵۰ میلیون تومان چه می‌توان کرد؟

۵۰ میلیون تومان

هنوز هم بانک‌هایی هستند که سود ۲۲ درصد اعطای کنند، بنابراین اگر کسب‌وکار مطمئنی ندارید، می‌توانید در این بانک‌ها سپرده‌گذاری میان مدت کنید. با وجود این، پیشنهاد ما برای شما سپرده‌گذاری آن در بانک مسکن و گرفتن حق امتیاز وام مسکن قرض‌الحسنه است. یک سال بعد تا حدود ۱۰۰ میلیون تومان می‌توانید وام بگیرید و با استفاده از این مبلغ به‌علاوه پول خودتان یعنی مجموعاً ۱۵۰ میلیون تومان، ملک‌های آماده خرید یا در مرحله اتمام و یا بسند تفکیکی آماده را برای استفاده شخصی پیش خرید کنید. همچنین اگر توانایی بازپرداخت حداقل دومیلیونی اقساطش را ندارید، واحد رهن و اجاره بدهید تا قسمتی از اقساط را تأمین کنید. مطمئن باشید قیمت ملک کمتر از این نخواهد شد! با پس اندازهای بالاتر هم می‌توانید ملک روی پی یا اسکلت پیش خرید کنید و خرد خرد هزینه ساخت را پرداخت کنید. اگر در بین کار توانایی ادامه نداشتید واحد را در همان مرحله بفروشید و واحد کوچک‌تری پیش خرید کنید. البته آگه مورد مطمئنی پیدا نکردید، پیشنهاد ما همان سپرده‌گذاری میان مدت در بانک‌های با سود ۲۲ درصدی است.

۱۰ میلیون تومان

شاید این مبلغ در کلانشهرها دیگر ارزش چندانی نداشته باشد و بانک هم سود چندانی برای آن نمی‌دهد. کاری که با این مبلغ پول می‌توان انجام داد، تبدیل کردن آن به سپرده یک ساله در بانک قرض‌الحسنه رسالت و اخذ تسهیلات بدون سود به میزان دو برابر از این بانک است. در واقع، پیشنهاد می‌کنیم ۱۰ میلیون تومان را خرج نکنید، بلکه آن را به وام برای مخارج ضروری تبدیل کنید و از حق وام‌تان استفاده کنید.

۵۰۰ میلیون تومان

کمی باید فکر کنید و با احتیاط بیشتری عمل کنید، چون پس اندازتان به نسبت قابل توجه است. در بازار فعلی، خریدن یک واحد در شهرهای بزرگ و دو تا سه واحد کوچک در مناطق پایین‌تر یا شهرهای کوچک برای رهن و اجاره را پیشنهاد می‌دهیم. اگر اجاره‌داری برایتان سخت است، با یکی از مشاوران املاک قرارداد ببندید و در ازای درصدی از اجاره، این کار را به وی بسپارید. باز اگر می‌خواهید استفاده بیشتری کنید، در مناطق پایین‌تر زمین بخرید و با همکاری یک شخص یا شرکت مطمئن، مشارکت در ساخت واحد کنید. توصیه می‌کنیم همه پولتان را در ساخت یا خرید تجاری صرف نکنید، چون در خیلی از مناطق، کاربری تجاری اشباع شده و ممکن است واحد تجاری‌تان به اصطلاح روی دستتان بماند که نه بتوانید آن را بفروشید و نه به قیمت مناسب آن را اجاره دهید. مخصوصاً پیشنهاد می‌کنیم در خرید یا پیش خرید واحد در پاساژها احتیاط کنید.